

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foala interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenși) pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foala pentru paper. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare lei | Administrația în Orăștie (Trans.)

Două manifestații.

Pentru artistul Enescu, — și pentru studentul liberat Breazu.

Sâmbăta trecută a sosit la Orăștie pentru a da un Concert, artistul George Enescu, cel a cărei măiestrie în violină, a fost de mult cunoscută și admirată în străinătate, ca și în țară la noi. El este un artist din cei mai mari nu din țară două, ci de pe tot globul.

Făcând Clujului cinstea de a merge de nou ca să concerteze acolo, — studențimea i-a făcut o mare manifestatie de iubire: Când ieșit dela Concert, l-au așteptat la fața teatrului mii de studenți, amânându-l cu însuflețire. I-au deslușit caii dela trăsura și l-au dus artist în adevărat triumf până la Hotelul unde-și avea locuința.

Pe tot drumul de triumf, tinerimea cânta cântece patriotice pline de însuflețire și de bărbăție. Iar după ce pe artist l-au lăsat la cuarțul ce-i era pregătit, — tinerii au întors pe strade cântând altă dată de cântări naționale și patriotice pline de suflet românesc.

A arătat și această manifestație a tinerimii, că inima ei e plină de recunoștință pentru cei ce fac cinstea neamului și numelui de Român.

Primirea lui Breazu.

Încă de Sâmbăta tinerimea a știut că unul din studenții arestați dela Văcărești, dl. Traian Breazu este distins elev al Liceului „Aurel Bănuț” din Orăștie) a fost pus în libertate de Vineri (săptămâna trecută) și că el va sosi mâine, Duminică, la amiază cu acceleratul de la București-Oradea.

Cu o oră înainte de sosirea trenului, toată tinerimea uni-versitară era adunată la gară! Când trenul a sosit și ieșit din el un coleg, după ce a fost închis 5 săptămâni (din 12 Decembrie până în 17 Novembre), el a ieșit se afla macăr o vină! — După ce s'a dat jos din tren, tinerimea a izbucnit în nesfârșite strigăte de bucurie și urare: să trăiască! Apoi un coleg salutându-l cu însuflețire, l-au luat în mijlocul brațelor și l-au condus în oraș între cântări patriotice și ovațiuni foarte frumoase.

Despre primirea făcută tinerimii

Breazu liberat dela Văcărești, am primit următoarea telegramă:

Cluj, 19 Nov. Studențimea clujeană a făcut colegului Breazu din prilejul sosirii din închisoarea Văcărești, o măreață și sărbătorească primire! A fost întâmpinat la gară de toată studențimea cu flori și cântece. Au parcurs stradele cântând și strigând:

„Traiască studenții închiși la Văcărești!, cu care ne solidarizăm!” (ne mărturisim a fi una!).

„În drum spre Cămin din balconul Societății studenților în medicină, colegul reîntors între noi a fost bătut cu flori!

„Publicul a rămas adânc mișcat de dragostea și ținerea la oalta a studențimii. Așa de mult a

plăcut arătarea pe față a acestui simțământ, încât mulți ziceau că par'că văd naintea lor al doilea Proces al Memorandului, pe ulițele Clujului.

„La Cămin a vorbit colegul Breazu spunând că ne aduce salutul frăției celor închiși, cari mai mult ca ori-când cred în izbânda luptei sfinte ce o duc studențimea! Au vorbit colegii Pascu și Linția.

„Dela Cămin studenții s'au împărțiat în ordine!”

Această telegramă spune destul și pentru acei a căror guri stau încheștate și se silesc a omorî cu tăcerea o mișcare nobilă și dreaptă până la sfârșit, ca mișcarea studenților nostri, — din sinul cărora atâta s'au arătat gata a se jertfi pentru această luptă!

Ce-au pățit Românii căzuți prinșonieri la Unguri?

— Povestirea unui pățit, întors acum din robia la Unguri. —

După 5 ani dela încheierea păcii, între România și Ungaria s'a ajuns la aceea, ca să-și schimbe prinșonierii și arestații ce-i aveau încă una dela alta.

Întâi ne-au dat Ungurii numai pe 2 inși, între cari maiorul Sorrescu, arestat fără nici un drept la trecerea prin Ungaria; iar mai nou au dat, acum 2 luni, ca întâi transport de schimb, vre-o 40 de inși, — și Sâmbăta în săptămâna trecută al doilea transport de 54 inși.

Printre aceștia nou sosiți e și un frate al nostru din Gelmar (lângă Orăștie), care după 3 ani și jumătate de hărțuială prin felurite temniți, cu mii de suferințe, s'a văzut acum iară acasă, — și chiar a doua zi a venit la redacția noastră să ne povestească prin câte a trecut. Dăm în cele de mai jos mișcătoarea lui poveste, — din care reese limpede, că... Ungurii au rămas tot cum îi știm, plini de ură elocitoare împotriva noastră și prigonind în chip barbar pe Românii ce le cad în mâini, — par'că anume ca o pălmuire a purtării noastre celei „cu mânuși” față cu Ungurii dela noi!

Pantilimon Romoșan m. tăbăcar din Gelmar (lângă Orăștie, jud. Hunedoare), se afla în Martie 1920 ca interpret (tălmaciu) pe lângă un dn maior dela Comandamentul pleței din Dobrișin, pe când trufasa cetate ungurească sta încă îngenușată și cumințe la picioarele armatelor române.

Iacă ce ne povestește noul liberat:

Pe ziua de 23 Martie se dase de știre că trupele române, în urma înțeleșului avut cu Comanda cea mai înaltă a statelor biruitoare, se vor retrage din Dobrișin, având a se stabili pe linia de hotar primită de Sfatul de Pace din Paris. Se dase de știre că în aceea zi după amiază va urma retragerea.

Tinerul Romoșan n'a aflat că, între timp, s'a hotărît plecarea trupelor înainte de amiază, — și așa el, având acolo o familie în care fusese foarte bine primit, — a rămas la masă la amiază în acea familie și a stat și după masă. De-odată află că trupele ungurești sunt în oraș, că îndată ce trupele românești s'au retras, peste un cias au venit cele ungurești să le înmână paza ordinii în oraș.

Un păcătos de Șvab maghiarizat din Timișoara, Potyán Péter, știind că Românul Romoșan a rămas în oraș, a făcut îndată arătare la comanda maghiară, că iaca, dacă asupra altor Români nu vi-ați putut vărsa dica și ciuda, vi-o puteți asupra unuia, care, din întâmplare a întârziat să plece, și a rămas aci!

Bucuria tigrișilor maghiari, că au dară aci un puț de Român, rămas napoi de tabăra celor de cari nu cutezau a se apropii!

Peste noapte poate că românul făcea ce făcea, ca să iasă din oraș și să plece pe urma oștilor române, spre hotarul românesc, dar iaca la

ciasul 9 seara doi ofițeri unguri îl caută, îl găsesc, intră la el și-i zic:

„No, tu Walah puturos, încă tot aici ești în țara noastră cea scumpă? Acum vom vedea noi de pielea ta! Ai halne, cias, inele, parale? Să le lei cu tine și — hai cu noi!”

„Mi-am luat tot ce aveam, — ne povestește fratele scăpat din gbiarele maghiare, — și m'am dus cu ei. M'au dus la casarmă, într'o cameră întunecoasă și neluminată. Când am pășit pe ușă, unul din cei doi ofițeri unguri, m'a lovit pe la spate cu un știu ce lucru tare în cap, încât îndată am ameșit fără a mai ști de mine și am căzut jos. N'am știut de mine până pe la 1 noaptea, când m'au trezit tot ei, venind la mine și începând a mă întrebă să le mărturisesc că-s „șpion”, că de aceea am rămas napoi de armată, în orașul lor! Abia mă țineam pe picioare, căci trupul îmi era bătut ca mărul. După-ce mi dăseră în cap, de n'am mai știut de mine, se vede că mă frământaseră bine acolo jos.

Dacă le-am răspuns că nu-s șpion și nu de aceea am rămas napoi, m'au luat iară la bătae, până am căzut de nou ameșit!

A doua zi, în 24 Martie, au venit și iară m'au trezit din starea în care nu mai știam de mine. — Acum eram în față cu un ofițer ungur de fel din Orăștie, — are un frate aici în Orăștie, frate care a cerut și a primit și a mâncat pâine românească în slujbă de stat, și și acum o mai cere! — și acela rânjindu-se sălbatec de bucurie că vede un „Walah” din părțile Orăștiei și că e acum la largul său a se răzbună asupra lui, — m'a întrebat:

— Cunoști-mă?

— Nu te cunosc, i-am spus, deși bine îl cunoșteam.

— Ei las' că te cunosc eu pe tine! Și îți dau răgaz încă să te gândești și să ne spui din ce ceată de șpioni faci parte? Până mâine la 10 să dai lămuririle, că de unde nu, va bate vântul pe sub picioarele tale!

I-am răspuns îndată: N'am ce să mă gândesc, căci n'am ce să vă spun în privința asta. Eu nu-s șpion și nu fac parte din nici o organizație de șpionaj.

Atunci nobilul meu „compatriot” a scos vre-o 10 chibrite dintr'o cutie, mi le-a pus între degete, și apoi prinzându-mi degetele în mâinile sale, a început a mi-le strânge pe chibrite, de credeam că mi-le

rupe, în vreme ce unul din napoi mă lovea cât putea, strigând pe mine: „Spune, mișelule, spune drept că ești șpion!” M'au chinuit până s'au săturat, până îmi ieșise ochii din cap și se roșiseră, — apoi m'au lăsat prăpădit și frânt de durere.

A treia zi, în 25 Martie, tot noaptea după 9 ciasuri, au venit la mine 2 soldași, cu același ofițer ungur de fel din Orăștie, — și m'au legat de mâni, apoi mi-au poruncit: „Hai cu noi.”

M'au dus în cimiterul (fintirul) reformat, unde era o groapă săpată. Pe marginea ei m'au oprit și mi-au poruncit: Pune-te în genunchi și te roagă de D-zeul Valahilor să te scape din mâinile noastre, — ori mărturisește că ești șpion și ce știi?

M'am întors cu fața spre ei și le-am zis: De ingenunchiat nu ingenunchiez, nici pe poruncă nu mă rog, că Dzeu și așa-i cu mine (și m'a și scăpat, precum vedeți, că s'acasă și vă povestesc grozavele pățanii). De vreți, puteți să mă pușcați, aci sunt! — le-am zis.

Atunci un soldat, căruia ofițerul orăștian i-a făcut semn cu capul, s'a pus cu patul puștii pe mine, strigând sălbăticit:

„Tu, sânge de Valah puturos, și aici în Ungaria vrei să învii?!” Nu mai știu ce-a spus și unde m'a lovit și decâte ori, căci am căzut jos mort de dureri și de groază, — și numai, atâta mai știu că atunci când m'am trezit, m'am văzut iară în carcerul (temnița) din care fusesem scos iar mâinile și picioarele îmi erau toate beșici de arsură și trupul plin de vânătăi. Se vede că, pentru ca să mă trezesc, mă pârlișeră cu chibrite ori cu hârtie de m'am deșteptat. La haine buzunarele erau rupte, ciasul, inelele, 2 perechi de cisme, coferul, hainele și 11.000 de coroane, periseră toate! M'au lăsat iară și trei zile nu m'a mai cântat nime, nici cu mâncare, nici cu apă, cu nimic!

În 28 Martie sara, iară au venit la mine și mi-au adus o bucată de pâine de „concolin” (o plantă ce se face ca pe la noi curuzul) dând o pâine albă ca zăpada, dar amară rău), mi-au dat și un vas cu apă și m'au lăsat în pace.

În 29, tot noaptea au venit cei 2 ofițeri, cu orăștianul meu între ei, și după-ce mi-au mai tras câte-va de mi-s'au scuturat cerii în cap, — m'au dus la căsarma de husari, unde m'au aruncat într-o carceră ascunsă, unde am stat 5 luni de zile, până în 15 August, timp în care acolo n'am întâlnit decât un singur om, rob, ce-și făcea și el robia în acel arest.

În 15 August am înțeles din vorbele sautinelor, că sara vin să mă ducă în nu știu ce pădure. Eu am rupt piciorul dela pat și m'am hotărât să mă apăr. Când noaptea pe la 12 au venit la mine, au zvrilit pe patul meu un sac în care erau se vede petri și fere grele, cari să mă zdrobească acolo, dar eu eram

după ușă și când a intrat cel dintâi ofițer, eu l'am izbit pe la spate în cap de a căzut jos zbierând. Celalalt s'a retras, apoi au venit cu garda și m'au mutat în alt arest, mai rău. Dimineața a venit Locotenent-colonelul și m'a întrebat: ce s'a întâmplat? l'am spus tot ce am pățit și cum sunt nevinovat, ce bătaii am mâncat și cum m'am apărât. El mi-a spus că liber nu mă poate lăsa, dar mă trimite napoi la tribunalul militar din Debrețin. Așa am ajuns pe mâna acestui tribunal, — și vi-oi spune ce-am pățit încă după asta, — căci din trista mea poveste, înainte mult mai este!..

Din alte țări.

Regele Greciei, va fi îndepărtat din tron.

În Grecia luptele politice s'au inversat. Nenorocitul popor caută mereu un vinovat pentru cumplita pierdere a marelui său noroc pe care l'a avut o clipă și l'a pierdut pe urmă întreg. Venizelos se vede că trage sforile din străinătate, unde trăiește. El nu poate uita că Regele Constantin i-a tulburat munca lui (alui Venizelos) când era mai plină de rod și l'a trântit în alegeri, pentru a se întoarce în tron și a începe un nou război nenorocit cu Turcii. Apoi — a plecat iară, lăsând pe fiul său George, Regele de azi, se dregă el, de-o mai putea, oalele sparte...

Și acum Venizelos și cu el poporul grecesc, se răzbună asupra fiului pentru păcatele tatălui-său. El cer înlăturarea Regelui și aducerea formei de Republică.

De aceea se vestește că Regele George și Regina Elisabeta (fiica Maestărilor Lor Regelui și Reginei României) vor pleca din Grecia spre a se așeza în străinătate. Unii spun că în Elveția, alții că în Franța ori România. Mai curând însă ei vor veni în România.

— Ura furioasă între partidele politice din Grecia e așa de mare, că un tribunal de război a osândit la moarte pe câțiva ministri din guvernul de înainte acestuia, pe alții la temniță pe mulți ani. Dar împușcarea celor osândiți la moarte s'a mai amânat. În Decembrie au alegeri și până vor trece peste alegeri, nefericita țară ferbe ca în iad.

Se deschid inimile.

În București este o „Uniune a Intelectualilor din România” (însoțirea cărțurilor de frunte ai țării). Conducerea acestei Uniuni a fost rugată de Uniunea societăților studențești, să intervie și ea la Tribunalul din București, să sfârșească odată cercetările în pricina studenților arestați și să-i lase liberi ori să-i ducă la proces, — dar așa, nejudicați, să nu-i mai țină atâta închisii. Iar în închisoare să se poarte frumos cu ei, nu aspru ori fără inimă.

Uniunea cărțurilor a și înaintat o cerere de acest fel către Procuratura de pe lângă Tribunalul din București, — și, pentru ca lumea să lec știră de ea, au trimis cuprinsul ei la gazeta „Adevărul” ca s'o tipărească. Numita gazetă a

tipărit-o în soră-sa „Dimineața”, dar lăsând afară partea cea mai frumoasă a cererii, unde se vorbea de bine de acești tineri!

Năcăjită de această ciuntre cu gând urit, a scrisorii sale, Uniunea a publicat în „Viitorul”, gazeta guvernului, partea lăsată afară de numitele gazete jidovești. Arată a-nume, că în scrisoarea sa, Uniunea Intelectualilor a spus:

„...cerem deregătorilor judecătorești o purtare cât mai omenescă cu studenții închisii cari pot deveni încă elemente de valoare pentru țară!..” (adecă pot fi încă oameni de mare preț pentru țara astal).

Iar mai departe președintele Uniunii Intelectualilor spune, că înțelege interesele unor gazete (ca cele evreești din vorbă) de a lupta împotriva la tot ce este manifestare de conștiință națională (arătare de suflet național, ca sufletul din mișcarea acestor tineri) și demnitate cetățenească (purtare cu vrednicie și mândrie de cetățean), — dar nu pricepe ca acele foi să se folosească de astfel de apucături (de a lăsa afară o vorbă bună spusă despre niște tineri prizonieri pentru ei, pentru Evrei).

A spune în chiar o foale a guvernului, din graiul președintelui Uniunii Intelectualilor, despre tinerii închisii, că pot fi încă oameni de preț pentru această țară, că pășirea lor esarătarea sufletului național și a mândriei cetățenești, — este un semn de o frumoasă deschidere de inimă față de mișcarea acelor tineri.

DIN BASARABIA

— Vestii bune dela sate —

Chițcani, 16 Nov. 1923.

Die Redactor! În comuna noastră moldovenească din Basarabia, Chițcani, am ajuns cu ajutorul lui D-zeu, ocrotitorul neamului nostru și izbăvitorul lui, și cu ajutorul oamenilor de bine din mijlocul poporului, — cum sunt dnii: învățător Florea Liubov, învățător M. Grosul, agent silvic I. Miron, primar Grigore Brizitche, notar Popescu, preot G. Macarievici, percepător C. Fotia, agenți vamali V. Galatin și Mitrică, agenți fiscali V. Castusche și Iliș și șeful de jandarmi D. Diaconu, cari toți au dat mâna și au pus umărul să înalte starea culturală-națională a poporului nostru moldovenească de aici, — cu ajutorul tuturor am ajuns să avem, din 1920 până azi, adecă în 3 ani, următoarele lucruri bune românești:

1. O bibliotecă sătească cu numele de „Ioan Creangă”, de unde locuitorii primesc spre a ceti cărți gratuit.

2. S'a pus din nou în lucrare vechia bancă sătească „Speranța”, unde locuitorii la nevoie găsesc bani cu interese (camote) mai mici ca la Jidani.

3. S'a pus în lucrare vechia cooperativă „Nădejdea”, unde locuitorii găsesc să cumpere cele trebuincioase cu un preț mai mic ca la speculanții din comună.

4. S'a înființat Casa de cântec „Carmen Sylva”, unde vin ziare și broșuri și unde membrii acestei case, colosec povești și noutăți de folos.

5. S'a înființat o societate culturală, purtând numele de „Impă-

ratul Traian”, unde membrii primesc ziare gratuit pentru cătina și lumina poporului, trimis de oameni făcători de bine și cu idei frumoase și mai ales dela bunii Români transilvăneni, dintre cari unul sunteți chiar DVoastră, care ne trimiteți gazetele DVoastre, pentru cari Vă mulțumim.

I. Miron,

președintele secției culturale „Impăratul Traian” din Chițcani (Jud. Tighina) Basarabia.

In parlament

S'a desbătut răspunsul la Mesajul Regal (la Cuvântul de deschidere). Senatul l-a terminat, la Camera (adunarea deputaților) se desbate încă. Partidele de opoziție dau vajnică luptă împotriva guvernului. Au avut loc interesante ciocniri de idei și mărturisiri de credințe politice, din cari vom spieva unele, ca vrednice a fi cunoscute.

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Tribunalul cel mare din București are azi greu de lucru cu o bandă de hoști-domnești, cari folosându-se de zăpăceala de după război, au știut scoate rând pe rând și ani de zile, fel și fel de materiale din felurite depozite de ale Căilor Ferate, anume aramă, fier, oțel, și alte materiale de folos — a căror preț, s'a aflat a nu fi mai mic ca un miliard și 200 de milioane (sau 1200 de milioane Lei).

Cine-s mesterii învățatori ai a verii Căilor Ferate, ca și cum a fi averea lor?

Sunt jupânii Nacht, Cohen, Margulies și Felorman, — toți viță aleasă, din „poporul ales” neamuri de sânge și de credință cu Marmorosch-Blank, cărora începe să se inchine tot mai multe capete învățate românești, chiar și de pe la noi, — pentrucă prin „istefimii” de felul celor alui Nacht-Cohen și soții, au știut aduna mari gramezi de aur în casele lor.

NOUȚĂȚI

M. S. Regels mergând la sărbătorile dela Timișoara, de cari au scris în numărul trecut, s'a oprit și la Arad jumătate de zi și cercetat unele părți ale orașului luându-l că e oraș frumos. — După zilele menite Timișoarei, mai stat 2 zile de a cercetat și gojul și Caransebeșul, pest tot locul arătându-și deosebita grijă ce o poartă scumpu lui ca de țară care e Bănatul.

Episcopia Argeșului își are nou său păstor, în persoana fostului protopop N. Dima din Tg. Măg. răs. Primind la călugărire numele de Nichita, a fost așezat duminecă în 18 Nov. ia scaunul arhiepiscopesc, cu obișnuită pompă, fiind față noulu Ministrul al cultelor (bisericilor) de Ales. Lăpădatu.

Dar frumos pentru stânta biserică din Orăștie, a făcut bunul credincios Bașa și soția sa, — dând zilele astea Eplropiel bisericii ortodoxe 200 Lei pentru Fondul de zidire și 50 Lei pentru vestmintele bisericești.

cești preoțești și alte 200 Lei pentru fondul de procurare a clopoteilor. D-zeu le primească darul.

*

Seratele ziariștilor.

Seratele ziariștilor, organizate de Sindicatul dela Cluj al ziariștilor români din Ardeal, — s'au început, în serla asta de toamnă, cu serata dată Dumineca trecută la Deva. A fost un fericit prilej de întâlnire a publicului românesc din Deva și din jur, pentru a asculta și producțiile unor artiști de seamă la conferența unui Istef ziarist.

Au fost la Deva 5 ziariști, membri ai Sindicatului și 3 artiști dela Teatrul Național și Opera din Cluj. Georgeacu-Tistu, prof. ziarist, a ținut o întresantă conferență scoțând la iveală cele cele mai noi date despre Mihail Eminescu; — apoi doșora Aprilliana Median, artistă dela Teatrul Național din Cluj, a declamat cu multă stejime, din Eminescu, dl Chitciuan tenor dela Opera din Cluj cântat, iar dl Mihăilescu-Brăila dela Teatrul Național a spus moloage comice.

Toți au plăcut foarte mult și publicul i-a răsplătit cu bogată aplauze.

Serata a fost foarte bine cercetată. S'au încasat vre-o 10.000 Lei. rămas un câștig curat de 5000 Lei. După serată, a urmat dans până spre zori.

La Alba-Iulia.

Azi, Mercuri, când foala noastră se tipărește, Sindicatul are Serată în Alba-Iulia, tot așa cu o echipă de ziariști însoțită de câțiva artiști dela Teatru și Operă.

La Orăștie

Iar Duminecă în 25 Nov. ziaristii și artiști vor fi la Orăștie, — unde dau serata înștiințată de noi și în numărul trecut (ediția pentru Orăștie și jur). Un domn ziarist va vorbi despre „O formulă a progresului“, o artistă dela Operă va cânta și un artist dela Teatrul Național va declama și recita piese alese, atât nainte de conferență, cât și după ea.

După producție va urma joc, în același timp tombolă și Concurs de frumusețe.

Venitul e menit pentru ajutorarea Ziariștilor ce merg să se desăvârșească în străinătate și pentru ajutorarea celor răpuși de boale ori bătrânețe, — de aceea supra-solvirile sunt binevenite.

Oaspeții noștri, cu drag așteptați, vor sosi aici încă de Sâmbătă, — și seara va avea loc o cină împreună în hot. „Central“, la care vor lua parte toți câți doresc a petrece o seară plăcută în societatea unor oameni de litere și artă.

neă puholul de hule asupra lui, unele cu temel, dar pe de trei ori atâtea fără temel, — până se răsturnară unul după altul, căci așa, în tulburări hotărâse cu războiul dintre cetățeni, pot lucra mai bine dumnealor, pentru scopurile lor și pot stoarce și din dreapta și din stânga, foloase pentru sine!

Și mai mărturisesc ei una și bună, (vezi pag. 63 a „Protocoalelor“, cap. V). Anumă că precum în lăuntru unei țări, nu-i iertat să lase ca să se înțeleagă partidele între sine, și nici poporul cu cărmuitorii, tot așa în politica lor mare, cea peste toată lumea; nu-i iertat să lase să se înțeleagă două popoare creștine între sine!

„O întovărășire între toți creștinii din lume, ne-ar putea subjugă pentru câțva timp, dar suntem scutiți de această primejdie prin rădăcinile adânci de neînțelegere, pe care nu le mai poate nimenea zmulge din inimile lor!“ — O mărturisesc deschis, obraznicii!

Iar mai încolo spun, că prin vărarea de zizanie între popoare, au ajuns a fi atotputernici pe tot globul, (vezi „Protocoalele“ pag. 56 cap. III).

„Astăzi, zice acolo, suntem atot puternici, ca putere internațională (între state și peste state), căci când suntem atacați într'un stat, suntem apărați de celelalte!“

Dovada o avem tot în țara noastră. Poporul nostru începe a nu mai putea suferi usturarea acestor lipitori pe trupul său și începe, mai ales prin tinerimea sa bună, a-și ridica mâna spre a se curăți de ele, — dar lată că alte state vin și fac silă guvernului țării, că mai bine să-și prigonească pe fiii săi buni, decât să lase să se atingă de râia jidovească!

După-ce în cele de pân'aci am arătat pe scurt, în linii mari, planul evreesc față de cercurile mai înalte, cum sunt Curțile domnitoare, apoi față de guvernele țării, și pe urmă față de poporul cel numeros, — în numărul viitor vom lua pe rând, Capitol de Capitol, cartea de care vorbim, și vom tâlcui-o toată. Căci arătând în cele de pân'aci liniile mari ale uriașului lor plan, — am ușurat înțelegerea amănunțelor puse de „Înțelepții Sionului“ în fiecare Capitol al „Protocoalelor“ lor.

Scrisoare din Iași.

Marea întrunire muncitorească națională din Iași.

În vechia capitală a Moldovei, a avut loc o mare și frumoasă întrunire muncitorească națională, la care au luat parte și delegații (solii) Sindicatelor naționale române din Petroșeni, precum și deputatul muncitor Iosif Bugnariu, ca trimis al muncitorilor români din toată România-mare.

În sala Sindicatelor din strada Stefan-cel-Mare 31, împodobită frumos cu brad și steaguri tricolor, la ora 4 d. am. întrunirea fiind deschisă, copila Stefania, fiica muncitorului Ion Corbișu, a recitat frumoase versuri, urând bună venire fraților ardeleni, uniți la țara-mumă.

În duloasa poezie „Copilul unui muncitor la mormântul mamei sale“, această copilă inteligentă, a stors lacrimi din ochii aduării, când a încheiat zicând:

„Copile! învață a munci cinstit, în limba și în legea ta, căci ajutor nu-ți vei găsi decât prin tine și frații tăi muncitorii.“

Apoi președintele adunării, Gh. Vasiliu, bătrân și statornic muncitor, arătând scopul întrunirii, zice frumoase urări de bună-venire solilor ardeleni, care au venit a încuraja muncitorimea română ieșană în lupta ei de ridicare și desrobire economică. Arată că numai prin unirea muncitorilor români; toți la un loc, se vor înfrunța toate nedreptățile, dela cei mari și se va îmbunătăți starea muncitorului.

D-sa dă apoi cuvântul fratelui Theodor Saică, președintele Centrului Sindicatelor naționale române din Petroșeni, care aducând muncitorimei ieșene salutul frătesc al muncitorilor organizați din întregul Ardeal și Bănat și Țările ungurene, povestește pe larg cum muncitorii români, în urma grevelor generale, văzând că prin mișcarea comunistă se ținde la stricarea țării, s'au lăpădat de așea mișcare condusă de streini, și s'au organizat în Sindicatul Național Român, numărând azi 85.000 de membri și crucări de mai multe milioane.

Fr. C. Ionescu, meseriaș, membrul comitetului Sindicatului Național General din vechiul Regat, arată că în vechiul Regat muncitorul român încă nu este liber, ci apăsător de străini și ținut în întineric de boerimea politică. Lupta

Ce ne spun

„Protocoalele Înțelepților Sionului“

Tulburarea poporului. — Impedecarea ori cărei înțelegeri între conducători și popor, ori a conducătorilor între sine!

IV.

După-ce pe conducătorii de popoare a arătat cum să-i facă neputincioși: (răsturnând monarhiile și aducând Republica, și în aceea vădând să ajute la putere pe cel mai tricefi, căci pe acela îi poți mai șor stăpâni!), — „Înțelepții Sionului“ dau sfaturi trimișilor lor, cum să lucreze cu poporul, ca să fie el numai o jucărie în mâinile lor, Evreilor! La pagina 65 (Cap. 5) spun, că pentru a putea stăpâni după plac o țară, e de lipsă „a umulși în așa măsură greșelile poporului (scăderile lui), apoi obiceiurile lui (cele rele, nu cele bune), patimile și înduelile vieții lui peste tot, încât nimenea să nu fie în stare mai descurca acest haos (această tulbureală nebună) și oamenii să ajungă să nu se mai înțeleagă unul pe altul!“

„Această apucătură va avea urătarea, de a sămăna neînțelegerea în toate partidele, de a dispersa toate puterile luptătoare, de a descuraja toate voiele de porniri bune, ca să fi (această dăbălăzare a sufletului) mai puternică decât milioane de oameni plătire cari a înștălat neînțelegerea“...

Cu alte cuvinte: aruncași măsura vrășbei și neînțelegerii între conducători, și în tulbureala aceea, lasă să cercce cineva să mai facă vreun

lucru bun cu acel popor! (Cam cum e azi la noi!)

Iar la pagina 84 (cap. IX) spune, în legătură cu cele de mai sus:

„Impărțirea poporului în partide, i-a pus pe toți la îndemâna noastră, deoarece pentru a duce o luptă pentru putere (de a ajunge cu partidul la putere), trebuie bani, iar banii sunt toți ai noștri!“

„Ne-am putea teme de înțelegerea dintre puterea înțeleaptă a persoanelor domnitoare, și puterea poporului, — dar am luat toate măsurile ce numai se pot lua, ca așa ceva (o înțelegere) să nu se întâmplă! Între aceste două puteri (între conducători și mulțimea poporului) am ridicat un zid“, adică o încordare dărză, învenimată, a unora împotriva altora.

Care va să zică, dacă ocărmuitorii de țară s'ar înțelege cu mulțimea mare a poporului, — ar fi rău de dumnealor, de jldanil De aceea ei poartă grijă (prin gazetele lor cele sămănătoare de ură, de neînțelegere, de bârfeli), ca poporul să nu meargă mână în mână cu conducătorii, ci mai curând să fie într'una răscolat împotriva lor! Și vedești de nu-i așa la noi în țară? Avucăm în 5 ani, trei guverne. Cu care a fost poporul mulțămîit? Cum ajungea unul în șea, se și por-

Preluare de Farmacie!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că am preluat și o port mai departe, sub conducerea mea personală, vechea

FARMACIA VLAD

Îndelungata mea praxă, atât sub supravegherea tatălui meu, cât și ca farmacist independent 18 ani în Alba-Iulia, cred că mă îndreptătesc a fi privit și primit de on. public, cu deplină încredere, — ceea-ce cu onoare îl și rog prin această. Țin lângă mine personal ajutor de perfecți încredere, așa că ori-ce nemulțumire față de serviciul Farmaciei mele, va fi cu totul peste putință.

VIRGIL VLAD,

proprietarul farmaciei VLAD din Orăștie și Alba-Iulia.

muncitorimele naționale române este să ajungă la bunăstare și libertate.

Dr. Toma Popescu Berca, președintele Sindicatului Național General, arată că muncitorimea română a chemat în lași pe reprezentanții muncitorilor naționali români din Transilvania, pentru a se face o legătură strânsă între toți muncitorii din întreaga Românie-mare, pentru a duce luptă pentru dreptate și ridicare economică.

D-sa arată pe larg starea muncitorilor români înăbușiți de străini, de Evrei, în propria lor țară, dar arată și purtarea degătorilor, care nu dau voce muncitorilor români a se adună și a ține conferințe de luminare și cultivare.

Fratele deputat Iosif Bugnariu luând cuvântul, e primit de aplauze și urări „să trăiască”. Arată că lupta muncitorilor români de pretutindeni e grea, fiindcă burghezimea voește încă a ține pe muncitori în beznă. Numai prin unire sub steagul țării se va ajunge ca muncitorul să fie socotit ca om, iar nu altcum.

Muncitorimea națională s'a lăsat de socialismul și steagul roșu, dar ea își cere drepturile sub steagul țării! Sindicatul Național român a câștigat mai multe cereri, la cari ținea că are drept.

Muncitorimea națională română din Ardeal, este hotărâtă a lupta unită pe veci cu cea din Regat, la desrobirea muncii de sub capitalism, sub steagul tricolor, care este steagul socialismului național.

Delegații ardeleni au fost îmbrățișați de mulțime și conduși în urale pe străzi până la gară, unde seara au luat trenul spre București.

Licitație de moară!

Comuna Căstău dă în arândă moara comunală de apă, cu două pietri, pe timp de un an începând din 1 Ianuarie 1924. Licitația se va ține în ziua de 9 Decembrie 1923 c. n. în cancelăria comunală. Condiții să pot vedea la cancelărie în orele oficiale. Oferte să primesc și valdu de 10 procente. Prețul de strigare 25.000 lei.

Căstău, la 16 Nov. 1923.
(1010) 1-2 Primăria comunală.

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte:

„Protocoalele înțeleptilor Sionului”

care descopăr lumii uriașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei de pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Citindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegeai, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea”, în Orăștie (jud. Hunedoara), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

APEL

cătră onor. public orășenesc.

Baza de abori și vană „Birtler” s'a deschis înainte cu 2 ani la directă îndrumare a autorității orășenești și cu prețul unor ferise destul de mari, reclamate de reparațiile ce au fost necesare. Având în vedere prețul urcat al lemnului, rentabilitatea întreprinderii era în poelnică; primăria orașului a pretins însă deschiderea băilor cu considerare la importanța lor sanitară, punând în vedere chiar și un ajutor material.

Cum on. Primărie până în prezent nu a fost în situația de a se achita de promisiunea dată, de altă parte prețul lemnului continuă urcarea, ceea ce ridică cheltuielile de întreținere și mai mult, ne vedem îndemnați a apela la intelectuali orașului și la numeroșii domni ofițeri ai garizoanei, cari știu aprecia importanța acestei instituții, să binevoiască a face uz de băi mai des și în număr mai mare, fiindcă, și anul acesta îl vom încheia cu pierdere ne vom vedea nevoiți a nu mai deschide băile în viitor.

Adminis. Băilor de abor și vană
(1007) 1-1 „BIRTLER”.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinsse, atât pentru struguri de masă (admirabil artichu de vânzare), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc., se găsesc de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela DOMENIUL ROMÂNESC din Bobâlna

(lângă ORĂȘTIE), proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru primăvară are la îndemână jumătate milion altoi, soiuri alese. Dași peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școlii întregi de altoi, la Bobâlna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o atricaciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață.

La cerere, se trimite Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„Domeniul din Bobâlna” al dlui Dr. A. Vlad,
Bobâlna, p. Orăștie (jud. Hunedoara)

NB. Pentru viții din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit în vor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele din Bobâlna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, frește, le merge cu atât mai bine. (1009) 1-

Of tica, boala de plămâni, piept, scuipat de sânge, tuse, paliditate, se vindecă prin Siropul Ver-te s, remediu cel mai eficace — 4 sticle, necesare pentru o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înainte prin postă dela Farmacia Vulturului din Lugoj, Nr. 33. (999b) 2-

Casă de vânzare

în Orăștie, strada Fabricii nr. 3, stând din 4 odăi și o prăvălie, curte, șopron, cocină, lemnie, grădina etc. Se vinde din mână liberă. Proprietarul în casă. (988) 3-

Mașină de cusut Singer

folosită, în stare bună, se vinde efica. Orăștie, Str. Coșbuc (Morii) Nr. 9. (1005) 2-3

De vânzare: o casă, stând din 3 odăi (camere) și curtea de lipsă unei economii — împreună cu 5 jugure de pământ, în hotarul Orăștiei. Adresa la administrația foii. (995) 2-2

PRETURA PLASEI ORĂȘTIE

Nr. 2400—1923 adm.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de notar cercual în Turdaș devenit vacant prin deces, public concurs.

În consecință sunt invitați toți cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze cererile complete și însoțite de actele prevăzute în articolul de lege XX 1900 la oficiul pretorial din Orăștie, până la data de 10 Decembrie 1923.

Orăștie, la 6 Nov. 1923.

Dămian primpretor.

Casă alătoare la colț între str. Șaguna și George Coșbuc, cuprinzând 7 odăi, 3 bucătării, bucătărie de vară, o cămară, o îngrășătoare de porci, cu grădina mare, este de vânzare din mână liberă.

Zămostny S. B.
strada G. Coșbuc, 7
(str. morii).

(1006) 2-2

Casă de vânzare

în Orăștie, Str. Blăricii nouă Nr. 9, stând din 3 camere, potrivită pentru crâșmă, bucătărie, coridor, bucătărie și grădina mare. — Informații: Orăștie, Str. Coșbuc (Morii) Nr. 9. (1004) 2-3

De vânzare ocazională:

Pian, biciclete Puch, trăsura de lux, mobilă, Orăștie, Str. Șaguna Nr. 10.

(103)

2-2

(1001) 2-2

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII CENTRALĂ SIBIIU
FONDATA LA ANUL 1872.

Sucursale: BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, LUGOJ, MEDIAS, TARGUL-MURĂȘ, TIMIȘOARA, SÂN-MĂRTIN.

Capital deplin vărsat Lei 25,000,000. Fonduri de rezervă Lei 16,000,000. Depuneri spre fructificare Lei 256,000,000. Lucrează cu toate centrele din țară. În America direct cu cele mai mari bănci.

Secție specială pentru America.

Justițe anual sute de mii de Lei pentru scopuri de binefacere și culturale.

Primește: Depuneri spre fructificare de plată la vedere, 5% dobândă, fără considerare la sumă.

Pentru Depuneri cu termen fix (mai lung) plătește 5 1/2—7%, după mărimea sumelor și durata termenelor de plată. — Darea o plătește Institutul din al său. (969) 5-10

(970) 3-

„Banca Comercială și Industrială Deva”

în Deva, Str. Regele Ferdinand I. 9.

Telefon Nr. 58. Adresa telefonică: Devabanc.

Capital: Lei 5,000.000.—

FACE: operațiuni de bancă: Acoardă credite în cont-curent, scontează cambii, primește depuneri spre fructificare pe termen și la vedere, în condițiunile cele mai favorabile, gajuri de efecte publice și acțiuni, zăvoage, ordine de plată în toate orașele din țară, finanțări și participațiuni, etc.

Operațiuni comerciale (pe cont propriu și în comision); — cumpărări și vânzări de cereale (grâu, porumb, fasole, orz, ovăș, făină, etc.) și altele.